

Asia: OM 6/41/2016

Summaaristen riita-asioiden keskittäminen

1. Yleistä

Kannatatteko yleisellä tasolla mietinnössä ehdotettuja muutoksia?

Oikeusrekisterikeskus ottaa kantaa mietinnössä esitettyihin muutoksiin tietojärjestelmänäkökulmasta. Summaarisia riita-asioita käsitellään Tuomas -järjestelmässä, jonka rekisterinpitäjänä oikeusrekisterikeskus toimii. Tuomas tulee lähivuosina korvattavaksi AIPA -järjestelmällä.

Yleisellä tasolla mietinnössä esiin tuodut ehdotukset nopeuttavat asioiden käsittelyä ja edistävät summaaristen riita-asioiden yhdenmukaista käsittelyä.

2. Summaaristen riita-asioiden keskittäminen

Tuetteko summaaristen riita-asioiden keskittämistä koskevaa ehdotusta?

Esityksessä ehdotetaan, että kaikki summaarisella haastehakemuksella vireille saatettavat asiat keskitettäisiin rajoitettuun määrään käräjäoikeuksia. Nykyiset asianhallintajärjestelmät eivät sellaisenaan mahdollista po. keskittämistä, vaan lähtevät siitä, että kaikki käräjäoikeudet käsittelevät summaarisia riita-asioita. Asioiden keskittäminen edellyttäisi muutoksia Tuomas -järjestelmään.

Mikäli esityksen mukainen keskittäminen toteutettaisiin tietojärjestelmämuutoksilla Tuomakseen, oikeusrekisterikeskus yhtyy työryhmän ehdotukseen, että po. asioita käsittelevien käräjäoikeuksien tuomiopiirien toimivalta perustuisi valtakunnalliseen maakuntajakoon. Tietojärjestelmämuutosten osalta ehdotettu maakuntajako olisi helpompi toteuttaa.

3. Sähköinen asiointi

Tuetteko ehdotusta sähköisen asioinnin lisäämiseksi?

Mietinnössä ehdotettu periaate sähköisen asioinnin lisäämiseksi on oikeusrekisterikeskuksen kannalta tavoiteltava. Esityksessä ehdotetaan, että oikeushenkilö, ammattimaista perintätoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö, oikeudenkäyntiasiamies tai –avustaja taikka muu elinkeinonharjoittaja veloitetaan panemaan vireille summaarista riita-asiaa koskevan kanteen käräjäoikeuden asianhallintajärjestelmään tiedonsiirtoyhteyden tai asiointiliittymän välityksellä. Muulla tavalla toimitettu haastehakemus jätettäisiin heti tutkimatta.

Nykytilanteessa asian sähköinen vireillepano hoidetaan Santra -viestinvälityspalvelun ja web-asiointiliittymän välityksellä. Santra edellyttää sitä käyttäviltä toimijoilta tätä varten räätälöityä omaa järjestelmää, jonka kautta tiedot välitetään xml -muodossa Tuomakseen. Järjestelmällä on myös rajoitteita; Santraa käyttäen ei vireillesaanti ole mahdollista jos hakemukseen liittyy liitteitä. Perustuslain 21 §:n 1 momentin turvaama oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin säilyisi vain jos myös ammattitoimijat voisivat myös jatkossa poikkeuksellisissa tilanteissa laatia haastehakemus paperi- tai tiedostomuotoisena.

Sähköisen asioinnin laajentaminen mietinnössä ehdotetulla tavalla edellyttää muutoksia nykyiseen Santra -järjestelmään. Samassa yhteydessä myös web-asiaointiliittymän käytettävyyttä tulee parantaa.

4. Sähköinen tiedoksianto

Puollatteko ehdotusta muuttaa sähköistä tiedoksiantoa koskevia säännöksiä mietinnössä esitetyllä tavalla?

Mietinnössä ehdotetaan sähköisen tiedoksiannon laajentamista niin, että mahdollistettaisiin haastehakemuksen antaminen todisteellisesti tiedoksi sähköisenä viestinä asianosaisen antaman yleisen suostumuksen perusteella. Laajennus edellyttäisi muutoksia Tuomas -järjestelmään. Muun muassa, jos vastaanottaja on ilmoittanut tiedoksianto-osoitteeksi viestinvälityspalvelun, tämä ei ole mahdollista nykyisen Tuomas-järjestelmän puitteissa. Lisäksi se, että viestinvälityspalvelusta tulisi ilmoitus käräjäoikeudelle siitä, että haastehakemusta ei ole noudettu viestinvälityspalvelusta seitsemän päivän kuluessa, edellyttäisi muutoksia nykyiseen järjestelmään.

Edellä esiin tuodut esimerkit osoittavat, että asioiden keskittäminen ja sähköisen tiedoksiannon laajentaminen ovat asioita, joita ei sellaisenaan ilman isoja järjestelmämuutoksia. voida Tuomaksessa toteuttaa. Oikeusrekisterikeskus esittää kantanaan, että moninkertaisten kustannusten välttämiseksi olisi tavoiteltavaa, että lainsäädäntö tulisi voimaan vasta siinä vaiheessa, kun muutokset voidaan toteuttaa suoraan AIPaan.

5. Muuta

Muita huomioita?

Summaaristen riita-asioiden keskittämisen edellyttämiä muutostarpeita Tuomas-, Santra- ja Haastemiesjärjestelmään ei ole kokonaisuudessaan hahmotettu ja seulottu. Myöskään muutosten aiheuttamat kustannukset ovat selvittämättä. Kuitenkin jo tässä vaiheessa on varsin oletettavaa, että kustannukset tulevat olemaan mittavia.

Janhunen Kimmo
Oikeusrekisterikeskus

Hakonen Virpi
Oikeusrekisterikeskus